

Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine.

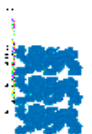
Asukoha eelvaliku ja esimese etapi aruande täienduse Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas avaliku väljapaneku arvamuste koondtabel. VÄLJAVÕTE

Kaitseministeerium korraldas planeerimisseaduse § 38 alusel ajavahemikul 26.06.2026–26.07.2026 kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja esimese etapi aruande täienduse Piirsalu ja Aidu eelvalikualade osas avaliku väljapaneku.

1.11 Keskkonnaamet

Kirja kuupäev ja nr: 24.07.2026 nr 6-5/26/8341-8

Arvamuse sisu	Kaitseministeeriumi seisukoht
1. KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõus 1 on toodud, et Piirsalu ja Aidu eelvalikuala heiteallikatest väljutavate saasteainete osas jäävad õhukvaliteedi tasemed väljaspool tootmisterritooriumi piiri allapoole 0,5 ÕPV või ÕSV vastavaid väärtuseid, välja arvatud Piirsalu eelvalikualal atsetooni osas, kus vastavaks väärtuseks on 0,98 ÕPV24 (esitatud aruande lk 87). KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu lisa 7 (täiendavalt koostatud) alaptk -s 2.2 esitatud Piirsalu ala saasteaine atsetoon 24 tunni keskmise hajumiskaardilt saab välja lugeda, et saasteaine maksimaalne kontsentratsioon tootmisterritooriumi piirist väljaspool jääb vahemikku 202-303 µg/m³. Kuna atsetooni sisaldus väljaspool tootmisterritooriumi piiri on väga lähedal õhukvaliteedi 24 tunni keskmisele	Käesolevas etapis pole alust määrata täiendavaid meetmeid, kuna indikatiivsed arvutustulemused näitavad, et eelduslikult pole piirväärtused ületatud. Lisaks on heiteallikate asukohad käesolevas etapis hinnangulised, mistõttu oleks konkreetsed meetmed ka ebatäpsed. Edasistes etappides (loamenetluse raames) tuleb saasteainete hajumisarvutused nagunii täpsustada, võttes arvesse heiteallikate täpseid asukohti. Seega vajadusel (kui täpsemate arvutuste tulemused peaks praegustest erinema) saab täiendavaid tingimusi meetmete osas määrata Keskkonnaamet loamenetluse käigus.

RIIGI
KAITSEINVESTEERINGUTE
KESKUS

KAITSEMINISTEERIUM

DGE

Arvamuse sisu	Kaitseministeeriumi seisukoht
piirväärasele (0,98 ÖPV24), siis teeme ettepaneku täiendada aruannet ja REP-i seletuskirja atsetooni kasutusega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja/või leevendamiseks rakendatavate meetmetega.	
2. KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõus (nt joonealune viide lk 25) on viidatud metsise kaitse tegevuskava eelnõule. Täpsuse huvides märgime, et tegevuskava on nüüdseks kinnitatud (Keskkonnaameti 06.07.2026 korraldusega nr 1-3/26/235).	Täname täpsustuse eest ja korrigeerime viite ajakohaseks.
3. KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu lisa 8 lk 9 on vastatud Keskkonnaameti 29.05.2026 kirja nr 6 -5/26/8341-3 punktile 3. Muuhulgas on selgitatud, et: „Risti -Muru II karjääri KMH -s kavandatud kraavide sulgemise ja koosluste taastamise kompensatsioonimeede ei ole kaitsetööstuspargi arenduse puhul asjakohane ning seetõttu seda KTP KSH -s ei rakendata. Kavandatav tegevus ei mõjuta metsise elupaikade kvaliteeti kuivendusrežiimi muutmise kaudu väljaspool elupaigakaona arvestatavat ala ning elupaiga kvaliteedi osas säilib olemasolev olukord. Pargi rajamisega kaasnev elupaigakadu ning häiringust tulenev mõju väljaspool arendusala on kompenseeritav kaitsekorra muutmise ja/või uute kaitsealade moodustamise meetmega.“ Palume see üle vaadata. Märgime, et ilmselt on siiski põhjendatud veerežiimi taastamine vastavalt KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu lisale 2 (versioon aprill 2026), milles leiti, et tegelikult oleks vajalik veerežiimi taastada suuremas ulatuses, kui on toodud Risti -Muru II liivakarjääri leevendusmeetmetes. Liivakarjääri ala asub metsise põhimängust – Mustjärve raba mängust hoopis kaugemal kui kavandatav kaitsetööstuspark, kuid veerežiimi taastamise eesmärk on parandada Mustjärve raba metsise mängu piirkonnas elupaiga kvaliteeti ja selle kaudu metsise seisundit ja sigimisedukust. Kui elupaiga kvaliteet on parem, siis on suurem tõenäosus, et metsis jääb oma põhimängu alale ka siis, kui kaitsetööstuspargi tõttu häiring suureneb ja elupaiga (sh põhimängu ala pindala)	Nõustume selgitustega ning korrigeerime metsise eksperthinnangut ja KSH materjale vastavalt. KSH-s seatakse veerežiimi taastamine läbi kraavide sulgemise kaitsetööstuspargi kohustusliku keskkonnameetmena Kõuemarku kinnistu piires.

Arvamuse sisu	Kaitseministeeriumi seisukoht
väheneb. Seega ei tohiks veerežiimi taastamine ära jääda ka siis, kui Risti -Muru II liivakarjääri arendus ei realiseeru. Vähemalt Kaitseministeeriumi valitsemisel oleval riigikaitsemaal (Kõuemaru katastriüksusel) tuleks sellisel juhul veerežiimi taastamine tagada kaitsetööstuspargi arendajal. Kuna kaitsetööstuspargi mõju metsisele on suur, siis ei saa väita, et veerežiimi taastamine Mustjärve raba mängu piirkonnas metsise elupaiga kvaliteedi parandamiseks ei ole selle arenduse puhul oluline. Palume REP-i ja KSH materjalid üle vaadata. Seejuures tuleb arvestada, et ühe arenduse või selle loa menetluse raames ei ole saa seada tingimusi teiste arenduste ega teiste valdkondade lubade jaoks. Kuna eri arenduste elluviimise ajakava ja järjestus ei ole praegu täpsemalt teada, ei ole võimalik ette näha, milline arendus realiseerub esimesena või millised tegevused ajaliselt kattuvad. Vajadusel tuleks erinevatel arendajatel teha ka omavahelist koostööd.	
4. KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu lisa 3 tabeli 1 (prioriteedid 7 ja 8) puhul palume selguse huvides täpsustada, kas tabelis käsitletud kompensatsioonialad hõlmavad üksnes riigimaid (vt nt tabelis neljandat ja viiendat veergu). Märgime, et nimetatud piiranguvööndites paikneb kahe ala peale kokku 28,4 ha eramaid. KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu lk 8–9 kohaselt peavad kompensatsioonialad asuma riigimaadel. Märgime, et siinjuures tuleb lähtuda Kliimaministeeriumi 30.03.2026 kirjaga nr 8 -2/26/1282 edastatud juhiseist „Kaitstavate ala de moodustamine ja laiendamine eramaadele“ ehk kuna tegemist on II kategooria liigiga ja looduskaitseseadusest tulenev 50%-line alapõhine kaitse on metsisel tagatud, siis võib	Täname märkuse eest. Kompensatsioonialad hõlmavad tõepoolest praegusel kujul paaris kohas eramaid (kompensatsioonialad nr 1 ja 7). Lahendust korrigeeriti ja eramaad arvati kompensatsioonialadest välja ning sellest tulenevalt korrigeeriti ka kompensatsioonialade pindalasid nii kavas kui ka KSH aruandes. Korrigeeritud kompensatsioonialad asuvad riigimaadel. Lisaks eemaldame selguse mõttes kompensatsioonimeetmete kava tabelist 1 ja KSH tabelist 2 neljanda veeru (<i>'Pindala'</i>), kuna see ei oma kompensatsioonialade puhul sisulist tähtsust. Tegemist oli kaitstava ala või selle piiranguvööndi pindalaga, mida kompensatsioon puudutas. Antud juhul on aga oluline kompenseeritava ala pindala,

Arvamuse sisu	Kaitseministeeriumi seisukoht
rangemat kaitset planeerida vaid riigimaale. Samuti palume üle kontrollida tabelis 1 (4. veerg) esitatud pindalad.	mis on järgmises veerus. Nimetame viimase selgemalt: <i>'Kompenseerimisala pindala(ha), (hõlmab ainult riigimaid)'.</i>
5. Piirsalu ala põhijoonis: Märkime, et põhjapoolsem võimalik pääsla asukoht ei ole hea, sest rikub veel looduslikus sängis kulgeva jõe osa. Juhul kui pääsla asukoha osas on veel valikuvõimalusi, soovitame eelistada lõunapoolsemat pääslat.	Leiame, et kaitsetööstuspargis ohutuse ja turvalisuse tagamiseks peab kaitsetööstuspargil olema vähemalt kaks võimalikku pääslat. Oleme kaalunud kõiki võimalikke variante ja valinud koostöös looduskeskkonna eksperdiga kõige väiksema mõjuga teise põhjapoolse pääsla asukoha ja määranud selle rajamiseks võimalikud leevendavad tingimused. Samas selgitame, et esmane pääsla rajatakse siiski lõunapoolsesse ossa.
Ühtlasi märkime, et haljastuses soovitame võimalusel vältida liike, keda ei esine ümbritsevas looduskeskkonnas. Tööde käigus tuleks rakendada abinõusid, mis välistaks ka ehituse käigus võõrliikide, aga ka teeäärte prahitaimestiku sattumist alale.	Ettepanekuga arvestatakse. KSH aruandesse lisati meede: Piirsalu ala võimaliku põhjapoolse juurdepääsu rajamisel vältida võimaluse korral haljastuses liike, mida ümbritsevas looduskeskkonnas ei esine, st kasutada piirkonnale omaseid liike. Samuti tuleb juurdepääsu rajamisel rakendada abinõusid, mis välistavad ehituse käigus võõrliikide ning teeäärte prahitaimestiku leviku alale.
6. REP-i seletuskirja täienduse eelnõu2 ptk-s 5 (lk 47) on nimetatud järgmine tingimus: „Keskkonna- ja/või komplekslubade väljastamine“. Teeme ettepaneku selguse huvides seda täpsustada. Põhiaruandes 3 (alaptk 4.1.4 „Lõhkeainetehas“) on märgitud, et lõhkeainetehas on oma olemuselt keemiatehas, kuna selle põhitegevus hõlmab keemiliste ainete tootmist, segamist ja töötlemist, et valmistada lõhkeaineid (planeeritud mahuga kuni 600 t lõhkeainet RDX-i aastas). Kuna aruandes ei ole esitatud täpset tootmis tehnoloogiat, siis	Täname tähelepanu juhtimast. Korrigeerime tingimuse sõnastust vastavalt.

Arvamuse sisu	Kaitseministeeriumi seisukoht
juhime selguse huvides järgnevale: keskkonnakompleksluba on kohustuslik üksnes siis, kui tootmine toimub tööstuslikus ulatuses keemiliste või bioloogiliste meetodite abil (ehk toimub RDX-i keemiline süntees). Kui tegemist on paljalt ainete füüsilise kokku segamisega ilma keemilise reaktsioonita, siis ei ole kompleksluba vaja. Samuti selguse huvides märgime, et kui käitisel on kompleksloa kohustus, siis keskkonnaluba ei taotleta. Kui kompleksluba ei ole vajalik, antakse vajadusel keskkonnaluba. Seetõttu palume väljendit „keskkonna - ja/või kompleksluba“ korrigeerida (õige oleks: „keskkonna - või kompleksluba“).	
7. Kompleksloal on oluline osa pinnase ja põhjavee kaitse tagamisel. Alal esineb jääkreostust (nt KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu alaptk 1.1.9), KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu alaptk-s 2.2.9.3 on toodud, et: „Piirsalu pargi ala on kogu ulatuses jääkreostusobjektina registreeritud, on vajalik pinnaseproovide võtmine enne ehitustegevuse algust. Uuringu tulemused on aluseks reostuse likvideerimistöde kavandamisele. Ohtlike ainete sisalduse piirväärtuste ületamisel (pinnas, põhjavesi, tööstusmaa) on vajalik pinnase ja põhjavee saneerimine.“ Samuti on võimalik väiksemas koguses heitvett immutada pinnasesse (KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu alaptk 1.2.6). Kompleksloa taotlusega tuleb esitada lähteolukorra aruanne, mille eesmärk on kaardistada (vajadusel teha täiendavad uuringud) asukoha pinnase ja põhjavee seisund enne tehase rajamist. Enne territooriumi hoonete, teede ja platsidega väljaehitamist kaardistada olemasolev jääkreostus, see vajaduse korral likvideerida, analüüsida, millistes asukohtades ja millised ohtlikud ained võivad keskkonda sattuda (suunamisel, hoiustamisel, transpordil, käitlemisel, sadestumisel vms) kas tavapärase tegevuse või	Esitatud ettepanek selgitab lahti lähteolukorra aruande (LoA) koostamise põhimõtted, mis kompleksloa kohustuse korral on kohustuslikud, tulenevalt tööstusheite seadusest. LoA koostamisel arvestatakse ka jääkreostuse olemasolu, et hiljem oleks tehase käitamisel ja sulgemisel arvestada, et olukord ei ole halvenenud. Selguse mõttes täiendasime KSH aruande peatükis 2.2.9.3 jääkreostuse teemal seatud tingimust lausega „Uuringu tulemused tuleb kajastada ka käitise lähteolukorra aruandes (LoA), mis kuulub kompleksloa taotluse juurde.“ Ning vastav tingimus lisatakse ka REPI tingimustesse.

Arvamuse sisu	Kaitseministeeriumi seisukoht
avariiolukorra korral, ning võtta nendes asukohtades asjaomaste ainete osas proovid. Pärast hoonete, teede ja platside rajamist on selliste proovide võtmine juba keeruline. Kaardistamine on oluline selleks, et kui tehas kunagi suletakse, tuleb tõendada, et tegevuse tagajärjel ei ole keskkonna seisund halvenenud võrreldes tehase rajamise eelse olukorraga. Kui keskkonnaseisund on halvenenud, tuleb see likvideerida ja olukord taastada. Palume vastavad tingimused lisada REP -i seletuskirja täienduse eelnõusse. Märkime, et KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõu lk 59 nimetatud meede ei ole ka REP-i seletuskirja täienduse eelnõus selgelt kajastatud.	
8. REP-i seletuskirja täienduse eelnõus ja KSH esimese etapi aruande täienduse eelnõus on viidatud erinevatele PVT dokumentidele. Palume üle vaadata, kuna rakenduda võivad erinevad, sh valdkondade ülesed PVT dokumendid, millega tuleb arvestada.	KSH aruandes on hinnatud, millised PVT järeldused / viitedokumendid võivad kohalduda. Samas ei välista see PVT rakendamise üldpõhimõtet, et võib asjakohasusel rakendada ka teisi PVT allikaid. Sama põhimõte on REPi asukoha eelvaliku täienduse dokumendis – näidatud on peamised PVT allikad. Selguse mõttes täpsustasime KSH ptk 4.1.5 sõnastust: Lõhkeainetehase rajamisel ja käitamisel järgida PVT viitedokumenti "Reference Document on Best Available Techniques for the Manufacture of Organic Fine Chemicals, August 2006" ja Euroopa Komisjoni rakendusotsusega (EL) 2022/2427 kinnitatud PVT järeldusi keemiaspektori heitgaaside ühiste käitlus- ja töötlussüsteemide jaoks; see ei välista muude PVT allikate kasutamise-kohaldamise vajadust kompleksloa taotlemisel ja andmisel.